

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus VII. De indulgentia, in forma, seu ad instar Jubilæi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

vel ad tempus pro certis effectibus suspendendi ex iusta, & legitima causa.

1562 Clausula porrò, ut diximus n. 1512. sunt: *non obstantibus constitutionibus Apostolicis, præsertim, ne facultatum concessiones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant.* Item *non obstantibus privilegiis, Ordinibus, & Institutis, illorumque personis quomodolibet, concessis, approbatis, & innovatis, etiam si de illis, eorumque tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio, seu quævis alia expressio, aut alia forma ad hoc servanda foret &c.* Per has porrò clausulas, Constitutionibus Apostolicis insertas, derogari prius privilegium, expressè docet Sanchez l. 6. Consil. moral. c. 9. d. §. n. 1. dicens, id *constare* inter doctores; & Covarruvias ad Rubric. tit. de Testament. p. 1. n. 20. dicens, *esse omnium.* Quod verum esse vult Sanchez cit. n. 4. & 5. *licet tale privilegium petat specialem mentionem, modo apponatur clausula: non obstante privilegio, licet in eo petatur expressa mentio de verbo ad verbum,* prout dictum est supra.

1563 Huc refertur potest Bulla Urbani VIII. 5. Novemb. 1631. affixa ad valvas Curia, & Camera Apostolica, ac in acie Campi Floræ, aliisque locis consuetis, eodem die, & anno: habeturque in appendice Bullarii octavæ fol. 17. aliàs inter Bullas Urbani VIII. 117. & incipit: *cum sicut* accepimus sancti Benedicti, &c. ubi dicitur, quod *Constitutiones Apostolica in concernentibus fidem Catholicam, & sanctæ Inquisitionis officium, hætenus edita, & imposterum edenda, super quacunque re, negotio, aut alia materia Regulares omnes, etiam Societatis JESU, quomodolibet privilegiatos, comprehendant, nisi illi in edendis specialiter excipiantur.* Et ratio est, quia, si non possent à Pontifice revocari sine illorum mentione *in individuo,* indirectè saltem minueretur Papæ iurisdicção; cum enim privilegia consistant in facto, nec omnium eorum in individuo memoriam habere possit Papa, eo ipso illis derogare non posset; consequenter ab Antecessoribus sequentium potestas restricta foret: ergo dicendum sufficere, si eorum fiat mentio in specie sub clausulis, de quibus n. 1562. Sic Navarrus in c. *si quando*. de rescriptis, totà except. 1. & complures alii. Nam *favorabile interpretationem non recipit, qua cum, cui favoretur, ledere possit, juxta Rubric. l. 6. C. de*
Tom. V.

Legib. jubilæa autem conceduntur *omnibus & singulis Christi fidelibus etiam Regularibus,* ob favorem divini cultus & animarum; ergo.

ARTICULUS VII.

De indulgentia, in forma, seu ad instar Jubilæi.

Q Uæstio est, an indulgentiæ *in forma* 1564 *jubilæi,* habeant annexam facultatem commutandi vota, & absolvendi à censuris, & casibus reservatis? Ante resolutionem not. ex Gobat de Jubilæo c. 1. hanc vocem *jubilæum* simpliciter, & absolute prolata, communiter usurpari pro favore, quo (præter indulgentiam plenariam) conceditur facultas commutandi vota, & absolvendi tum à censuris, tum à casibus reservatis. Nec enim, inquit Gobat cit. n. 2. *legi ullam bullam in qua Pontifex dicat, se concedere jubilæum, & non simul concedat tacite prædictas facultates, excepta sola bulla antiquissima Alexandri III. de jubilæo Compostellano, in qua non datur potestas commutandi vota:* ergo communiter usurpatur pro dictis facultatibus. Ex hoc infert citatus Author n. 4. si quo casu Pontifex alicui communitati absolute diceret: *concedo tibi jubilæum:* illam communitatem hoc ipso sibi prudenter persuadere, se (præter indulgentiam plenariam) habere potestatem eligendi confessarium, qui à censuris, & reservatis casibus omnibus absolveret, & vota commutaret. Nam verba intelligenda sunt, ut communiter intelligantur, & usurpantur; ergo cum hic terminus (*jubilæum*) communiter intelligatur de dictis favoribus, prudenter ea communitas pro illis concessam facultatem usurparet. Anteced. patet ex c. *ex literis,* 1. de sponsal.

Ad propositam igitur quæstionem ita 1565 respondet Gobat de Jubilæo c. 7. dicens, *respondendum affirmative, videri Laurentio Peyrinis tom. 2. fol. 282. cum quo aperte sentit Escobar n. 56. faverque Fillucius n. 263. Et quamvis hæc explicatio & opinio mihi aliquando probata fuerit, jam tamen omnino displicet, utpote aliena à veritate & paulò infra, evidentè id demonstro,* inquit, *ex bulla recentissima Innocentii X. Ex quibus videtur, juxta Patrem Gobat, sententia affirmans nec esse probabilis; cum ex ejus verbis sequatur, quòd sit evidentè*
Xy *aliena*

aliena à veritate, atque adeo evidenter *falsa*. Est enim sententia negativa Patris Gobat, tum in tract. de Jubilæo c. 7. tum in Quinario cit. tr. 3. n. 37. & tr. 4. n. 309. ubi etiam pro se citat Patrem Suarez tom. 5. in p. 3. d. 7. l. 5. n. 7. Dianam p. 10. tr. 16. resolut. 5. & Cobonium cit. rationes hujus sententiæ apud Gobat sunt sequentes:

1566 Prima: si indulgentiæ *in forma jubilæi* eo ipso, quòd, ut tales concedantur, haberent annexos favores, quos jubilæum, frustra Pontifices in suis Bullis, quibus diversis temporibus concesserunt indulgentias in forma jubilæi, addidissent aliqui, *se concedere, alii se permittere*, ut Fideles sibi Confessarium ex approbatis eligant, qui à reservatis absolvat; & tamen diversi Pontifices Paulus V. Anno 1605. 1613. 1619. Gregorius X. 1621. Urbanus VIII. 1639. postquam dederunt omnibus Christi fidelibus indulgentiam sicut in anno sancto, addunt: *se concedere, vel permittere facultatem eligendi Confessarium, qui à reservatis absolvat, vota commutat, ergo indulgentiæ in forma jubilæi, independentes ab explicita voluntate Pontificis, non habent annexos favores omnes jubilæi; ita Gobat in Quin. tract. 3. c. 7.*

1567 Secunda: omnibus in die Circumcisionis Domini visitantibus Ecclesiam à Superiore Societatis designatam, concedit Gregorius XIII. indulgentiam in forma jubilæi: sed huic non est annexa facultas absolvendi à reservatis Papalibus; ergo. Sic ille ibid. c. 7. n. 33.

1568 Tertia: evidenter, inquit Gobat cit. id demonstro ex Bulla Innocentii X. edita 22. Dec. anno 1646. quâ Societatis nostræ Religiosis, & Novitiis, concessit indulgentiam plenariam in forma jubilæi, *citra tamen facultatem eligendi confessarium, qui eos à casibus Sedi Apostolica quomodolibet reservatis absolvet*; hæc enim sunt ejus verba. Unde, inquit, Gobat cit. tr. 4. n. 307. deduco aliud argumentum contra Peyrinis: nam si indulgentia in forma jubilæi nihil aliud significet, quam facultatem obtinendi absolutionem, & commutationem votorum, sequitur homines Societatis potuisse ex vi illius indulti Pontificii petere à quolibet Confessario commutationem omnium votorum, non reservatorum; itemque absolutionem omnium casuum Episcopis, & Societatis Superioribus reservatorum: Nam qui de duobus propositis

alterum negat, alterum concedere videtur, c. *nonne*, de præsumpt. quod tamen est falsum, & à nostrorum Superiorum judicio alienum.

Accedit, inquit Gobat cit. tr. 4. n. 308. 179 pro hominibus Societatis ulterior ratio, quod scilicet Sapientissimus P. Everardus Mercurianus, IV. Generalis illam indulgentiam, quam Gregorius XIII. 7. May 1578. Societati pro festo Circumcisionis impertiverat in forma Jubilæi, sequenti mox anno 16. Jan. 1579. Societati publicavit, utendo solâ voce *indulgentia plenaria*, ut scilicet indicaret, non esse ei ullos alios favores adjunctos.

Quarta: si omnis indulgentia *in forma jubilæi* includit favores, qui in jubilæis reperuntur, tum includit favores, vel jubilæi in anno sancto, vel extraordinarii; neutrum dici potest, non Romani. Tum quia multi probabilissimè negant, ullum in illo favorem, præter indulgentiam plenissimam, concedi, ut refertur apud Gobat tr. 3. in Quinario c. 48. n. 355. tum quia est inauditum, quòd quis vi ejusmodi indulgentiæ possit obtinere dispensationem circa bona incerta, injusto titulo acquisita; cum tamen hic favor in anno sancto tribuatur ex opinione P. Ferdinandi Castro-palai, ut refertur apud Gobat tr. 3. n. 12. in Quinario, tum, quia cum Pontifex pro assertis favoribus anni sancti, exigat tam difficilia opera, non est credibile, quòd illos favores impertiat per actiones minime operosas; tum quia nullus Doctor videtur id sensisse: nec includit favores jubilæi extraordinarii, 1. quia hujus favores sunt incerti, aliquando enim conceduntur, aliquando non, præsertim facultas absolvendi ab hæresi. 2. Quia potius deberet includere favores anni sancti, utpote notioris & antiquioris. *Primum enim in unoquoque genere est exemplar veterum.* Sic Gobat tr. 4. n. 302.

Quinta: Optima legum interpretatio est praxis, & usus communis; usus autem communis planè repugnat doctrinæ sententiæ affirmantis. Nam imprimis, inquit Gobat cit. n. 304. non puto, ullum repertum, qui putaret sibi licitum in die Circumcisionis eligere quemlibet approbatum Sacerdotem facultatem vel Religiosum, à quo acciperet absolutionem quorumcunque peccatorum, &c. & tamen eo die sunt indulgentiæ *in forma Jubilæi*. &c.

1572 His argumentis addi possunt sequentia
 1. quod P. Suarez tom. 5. in 3. p. d. 7. sect. 5.
 n. 7. apud Gobat in Quin. tr. 3. n. 35. pro-
 nuntiet, quando indulgentia conceditur
per modum jubilæi, nil aliud significari,
 quam concedi indulgentiam plenariam,
 qualis concedi solet in jubilæis. 2. Quod
 (apud eundem) de jubilæo not. 26. n. 2.
 dicat, quod indulgentia in forma jubilæi
 non dicat aliam similitudinem, quam ple-
 nitudinem remittendi omnem omnino pec-
 nam, 3. quia aliâ indulgentia, in forma ju-
 bilæi, non differret à jubilæo.

1573 Alii e contra sunt, qui docent, quod
 indulgentia in forma jubilæi concessæ, in-
 cludat etiam favores jubilæi, scilicet fa-
 cultatem commutandi vota, absolvendi à
 censuris & casibus reservatis; ita præter il-
 los, quos statim referam, docent Pasqua-
 ligus de Jubil. q. 178. n. 7. Bassaus de Jubil.
 sect. 1. casu 16. n. 2. Homobonus p. 2.
 exam. Eccles. tr. 11. q. 13. suppos. 4. & Hen-
 riq. apud Dianam p. 10. tr. 16. ref. 5. ut re-
 fert. Gobat in Quinario tr. 4. c. 5. n. 301.
 intelligentes hanc assertionem de omnibus
 omnino indulgentiis in forma jubilæi, etiam
 extra mortis articulum.

1574 Præter hos affirmativam tenet Graffis,
 qui teste Suario cit. 9. apud Gobat in Qui-
 nario tr. 4. c. 5. n. 299. asserit, quod per in-
 dulgentiam in forma jubilæi, præter indul-
 gentiam plenariam concedatur potestas absol-
 vendi ab omnibus censuris, & casibus reser-
 vatis, votaque non reservata, commutandi.
 Peyrinistom. 2. f. 282. à Societ. apud Go-
 bat cit. n. 299. agens de indulgentia in for-
 ma jubilæi, quæ obvenit Regularibus in ar-
 ticulo mortis, ita loquitur: *hec indulgen-
 tia in forma jubilæi aliud nihil significat,
 quam quod Papa tribuit facultatem, ut possit
 absolvi, & dispensari ab, & super omnibus
 his, super quibus possunt tempore jubilæi.
 Quod nota pro omnibus similibus indulgen-
 tiis. ita ille.* Pater Filliucus Soc. JESU. tr.
 8. n. 264. sic loquitur: *cum indulgentia in
 forma jubilæi solet etiam concedi duplex po-
 testas 1. Singulis Christianis, etiam Regula-
 ribus eligendi sibi Confessarium ex approba-
 tis, qui hæc vice duntaxat eos possit absolve-
 re à reservatis, etiam Ordinariis, vel Pa-
 pa in Bulla cœne. 2. Commutandi vota, ex-
 cepto voto castitatis, & Religionis.*

1575 P. Antonius Escobar in Theolog.
 morali tr. 7. Exam 5. c. 8. n. 54. ita loqui-
 tur: *veni ad indulgentias in forma jubilæi &c.*
 Tom. V.

unâ cum eis, singulis quidem Christianis, et-
 iam Regularibus potestas conceditur, eligendi
 confessarium ex approbatis; Confessariis verò
 facultas, vota quæcumque commutandi, ex-
 cepto Castitatis, & Religionis. Omnes Re-
 gulares, etiam suis Constitutionibus prohibiti,
 quemlibet ex approbatis eligere sibi confessari-
 um possunt. Jubilæo completo, etiam potest
 quis à reservatis oblitis absolvi, modo eo ani-
 mo jubilæi tempore confessus sit &c. Hæc
 argumenta, saltem propter horum Do-
 ctorum auctoritatem extrinsecam non le-
 vem opinioni affirmativa auctoritatem vi-
 dentur asserere.

Præter hæc, illud observandum ad 1576
 huc est 1. quod Escobar in tit. sui libri præ-
 figat hos terminos: *Liber Theologiæ moralis
 viginti, & quatuor Societatis JESU Docto-
 ribus reservatus*, 2. quod in eadem libri pri-
 mi pagina notet, hunc librum usque ad
 annum 1644. post omnes censuras debitas,
 jam tunc trigessimâ septimâ vice repres-
 sum, 3. quod illi capiti, in quo prædicta
 verba de indulgentiis in forma jubilæi,
 præfigat hunc titulum, c. 8. *praxis circa
 præfata in Societatis JESU schola.* Ex quo
 sequitur, 1. hanc sententiam habere ma-
 gnum sulcimentum ab Auctoritate Docto-
 rum, 2. sententiam affirmativam esse, jux-
 ta praxim in Schola Societatis. Certè, si
 falsum esset, quod asserit, vix credi potest,
 quod hunc librum Societas, præsertim sub
 illis terminis, passa fuisset, in lucem edi,
 & toties reprimi. Hæc merito serviunt pro
 prima probatione sententiæ affirmantis, ex
 mente aliorum.

Eandem opinionem affirmantes præ- 1577
 bant 2. quia dare indulgentias in forma ju-
 bilæi, ex vi vocis, seu accipiendo, prout
 verba sonant, est dare illas *instar*, vel *per
 modum jubilæi*; vel sicut dantur in jubilæo;
 sed indulgentiæ, quæ dantur in jubilæo
 habent annexos favores commutandi vota,
 & absolvendi à reservatis; ergo & indul-
 gentiæ in forma jubilæi. Minor patet in-
 ductione, & constat ex n. 1463. Major
 constat ex communi usu vocum; sic, quod
 habet se *instar* rei judicæ, habet virtute-
 m rei judicæ, vel *instar*. C. de jure Fi-
 sci. Similiter quando uni academiæ con-
 ceduntur aliqua privilegia *instar* alterius,
 perinde valent, ac alterius, juxta Baldum
 L. omnia C. de Episcopis; & Clericis; &
 amplius probatum est supra titulo 33.

Respondet Gobat in Quinario tr. 4. 1578
 Xy 2 n. 309.

n. 309. & 310. indulgentiæ in forma jubilæi sunt indulgentiæ per modum jubilæi, *quoad formam explicitam C. quoad formam implicitam N.* Similiter distinguit Min. Sed indulgentiæ jubilæi habent annexos illos favores *quoad formam implicitam C. quoad formam explicitam N.* Min. & conf. Hinc dicit *formam explicitam* jubilæorum nihil habere, nisi indulgentiâ plenarias. Verùm hæc responsio non infringit vim argumenti. Nam 1. negandum est, quod *jubilæum* non dicat sæpibus, imò communiter *in forma explicita* favores commutandi, & absolvendi, id enim expressè conitat recentior in jubilæo Clem. X. quo extendit ad terras extra Romam jubilæum anni Sancti, quod fuit anno 1675. Patet 2. ex universali jubilæo, quod dedit Innocentius X. 11. Martii 1648. in Bulla. *Inter plurimas*, & habetur apud Gobat de jubilæo statim in principio, ubi *expressè* nominantur dictæ facultates. Deinde illa distinctio indulgentiæ in forma jubilæi continet idem, quod jubilæum continet *in forma explicita, non autem implicita*, est restrictio vocum in re purè gratiosa, & clarè ad favorem animarum pertinente, idque sine gravi fundamento, ac proinde repugnat communi regulæ, de favoribus amplè sumendis. Favores enim convenit ampliari, & odia restringi. Reg. juris 15. in 6. quæ in hac materia servit loco probationis tertix.

1579 Probant 4. ex argumento quod adducit P. Gobat ex Innocentio X. de quo n. 1568. Nam Pontifex, concedens Societati indulgentias in forma jubilæi, *citra facultatem eligendi confessarium*, qui à casibus Pontificiis absolvat, tacitè videtur innuere, se saltem permittere facultatem, qui à reliquis casibus non Pontificiis absolvat. Ratio sumitur ex ipsiusmet probatione ibidem; qui enim de duobus propositis unum negat, alterum concedere videtur. Deinde apud Theologos, & Juristas passim receptum est, quòd exceptio firmat regulam in casibus non exceptis saltem iis, qui nec aliâ lege excipiuntur; ergo hæc exceptio *quoad casus Pontificios*, quoad *alios* firmat regulam, cum non excipiatur à facultate illos remittendi in aliis indulgentiis, in forma jubilæi concessis.

1580 Probant 5. ex eodem argumento, sic: indulgentiæ in forma jubilæi concessæ includunt etiam facultatem absolvendi à reservatis; ergo cui Pontifex concedit tales

indulgentias sine ulla exceptione, illis etiam concedit talem facultatem: anteced. prob. nam illæ vel includunt hanc facultatem, vel non includunt? sed dici nequit, quòd non includant, ergo, quòd includant. Minor prob. quia propriè, & in rigore nihil excipitur ab altero, nisi, quòd excipitur, aliàs in eo contineatur, ut est communis regula dialecticorum; sed in dicto casu Pontifex ab indulgentiis in forma jubilæi excipit facultatem absolvendi à casibus reservatis Pontifici: ergo aliàs in his indulgentiis ista facultas continetur. Scio posse dici, quòd Pontifex illa particula *citra*, quæ in rigore, & propriè est exceptiva, non utatur *exceptivè*, sed tantum declarativè. Verùm hæc explicatio in re præsertim favorabili, non est legitima, utpote violenta; voces enim sumi debent in materiâ favoris, prout communiter usurpantur.

Confirmari possunt hæc omnia communis fundamenti; quia reverà, cum Pontifex indulgentias in forma jubilæi concedat ex speciali favore, nec dicere liceat, quaslibet indulgentias plenarias esse *in forma jubilæi*, bene sequitur illas aliquid majoris favoris continere, quam istas: quid enim illud *in forma jubilæi*, alioquin specialius adderet, vel significaret, quam præcisè *indulgentia plenaria*? qui sequuntur sententiam affirmativam illud bene explicent; non, qui negativam: ergo pro illis potius, quam pro his videtur itandum, ne scilicet dicamus illa verba esse superflua, nec ullum præstare effectum. Ex his, sententiam affirmantem, *indulgentias in forma jubilæi, habere etiam annexos favores*, commutandi vota, & absolvendi à reservatis, sequitur, *immeritò dici alienam à veritate, evidenti demonstratione*, prout vult Gobat suprâ n. 1565. Hoc enim non præstant ea, quæ in probationem assumit.

Ad primam rationem, negatur antecedens. Nam, cum ea expressio fieri possit ob diversos planè fines v. g. ob majus incitamentum populi, reddendi se participem earum gratiarum; ad determinandum pro majori securitate suam mentem; ad tollendas dubitationes ex conflictu Doctorum diversa opinantium &c. non invenio, qualiter determinatè concludatur de illo fine, nimirum ideo in concessione jubilæi exprimi dictas facultates; quia per hoc volunt indicare, quòd hæc vox *jubilæum*, ex vi

verborum non importet annexos eos favores. Certè, si Pontifex delegato mandaret, ut Titium declaret excommunicatum, & actus jurisdictionis ab eo in tali censura esse nulliter exercitos; non rectè diceretur, per hanc expressionem significari, nullitatem eorum actuum non importari per vocem *Excommunicatio* simpliciter, &c.

1583 Ad 2. ejus argumentum in n. 1567. contraria sententia negat, quòd in minori asseritur, ut constat à n. 1573. si sermo sit de indulgentia in forma jubilæi eo attento, quòd verba sonant. Ad 3. respondere eadem sententia 1. sequelam, nullatenus *evidenter* ex verbis Bullæ demonstrativè deduci ad homines Societatis JESU, qui, ut fruantur privilegiis suæ Religionis specialiter concessis, insuper indigent eorum communicatione sibi facta per Patrem nostrum, vel alium ex ejus commissione; præsertim, cum ea concessio, de qua loquitur Gobat in n. 1568. non habeat illas clausulas, de quibus diximus n. 1512. apponi solitas in jubilæis *pro omnibus Christi fidelibus* directè concessis V. n. 2491.

1584 Hinc admisso textu Bullæ Pontificiæ, negatur sequela. Nam licet indultum illud, vi verborum contineret facultatem commutandi vota, & absolvendi etiam homines Societatis ab omnibus casibus non Pontificiis; adhuc tamen homines Societatis non potuissent uti dictis facultatibus, sine consensu P. N. Generalis, ut constat ex præfatione ad Compendium privilegiorum. Unde etiam distingui potest sequela: potuissent nostri ab omnibus casibus non Pontificiis, vi hujus indulti, si P. N. Generalis communicasset favores, qui significantur per indulgentias in forma jubilæi, transeat (& sic patet, sequelam in hoc sensu, non esse contra mentem nostrorum superiorum, nec eam esse falsam) si P. N. Generalis non communicasset, negatur. Unde per hoc argumentum nihil probatur, quòd indulgentiæ in forma jubilæi de se non significant illos alios favores; potest enim usus eorum favorum Nostris illicitus provenire ex aliis juribus peculiaribus Societatis, quibus non ligantur extranei.

1585 Ad id, quòd additur in n. 1569. respondetur, quòd indulgentiæ in forma jubilæi ex se significant, vel non significant illos favores, non pendere à mente Societatis, ut certum est; unde ad summum, si quid probatur, ex factò Patris Nostræ

Everardi, illud est, quòd non omnes favores eà voce importatos, sed solum indulgentia plenaria Nostris tunc communicata à P. N. Mercuriano ex illo indulto Gregorii XIII. Deinde vel Pater Gobat deduxisset illam sequelam, si P. N. Mercurianus usus fuisset vocibus: *indulgentia in forma jubilæi*, vel non? si non? ergo jam sequitur, quòd hæ voces ex se plus contineant, quàm solum indulgentias plenarias: sin ita, ergo ex eo, quòd usus sit solum voce: *indulgentia plenaria*, nihil peculiariter inferri Gobat, quàm si usus esset terminis, prout ponuntur in bulla.

Ad 4. argumentum n. 1570. respondent, quòd indulgentiæ in forma jubilæi significant favores jubilæi simpliciter prolati, non verò, quæ est *anni sancti*, vel *extraordinarii*; ad id, quòd debeat significare favores *anni sancti*, quia hoc est primum & antiquissimum, respondetur, non sequi. Nam imitatio alicujus non debet exprimere omnia illius, quæ in eo proponuntur: sed sufficit exprimi ea tantum, in quibus imitatio intenditur, ut patet in plurimis antefactis: indulgentiæ autem in forma jubilæi non imitantur reliqua jubilæa secundum rationem specificam, sed communem jubilæi, de qua jam sæpe dictum est.

Ad 5. in n. 1571. concedunt ma. N. 1587 min. ad hujus probationem & quæstionem assigno omnes, qui sunt in sententia affirmante, ut habes à n. 1573. Deinde, quomodo potest Gobat dicere, quòd usus sit *contrarius*, cum ipsi de hoc constare non possit, utpote de re, quæ fit in foro secretissimo, quæ à quovis de industria occultatur; quæ rarò contingit, & consequenter usum hujus favoris rarò exigit, quæ etiam paucis constat.

Ad 6. in n. 1572. respondent: transeat 1588 Patrem Suarez id dixisse; complures tamen esse, qui id negant, ut patet ex n. 1573. & sequentibus. Cœterum Suarez videtur sentire contrarium dicto Patris Gobat, ut diximus à n. 1403. Idem respondetur ad Navarrum, quorum ratio patet ex argumentis factis. Ad ultimum responderetur, indulgentias in forma jubilæi, & jubilæum in substantia non differre, sed tantum in circumstantia, quòd illæ sint jubilæum particulare, illud generale, & plura concedat, quàm jubilæum simpliciter. Hinc patet argumenta partis negativæ valde congruas habere solutiones; eaque nullas ha-

bere demonstrationes, ut putat & promittit Gobat supr. n. 1565.

1589 Circa istam controversiam & questionem, an *jubilæum* in communi vocis acceptione usurpatum, præter indulgentias plenarias, importet, seu significet etiam alios favores annexos, nimirum facultatem eligendi Confessarium, qui à reservatis absolvat, aut vota non reservata commutet? mihi videtur r. nullatenus allatis rationibus negantium, convinci demonstrativè opinionem affirmantium; nec eorum rationes probationibus istorum præponderare; id enim factis efficaciter probant solutiones, quæ ab affirmantibus negantium probationibus adhibentur, prout colligi potest ex dictis à n. 1582. Videtur 2. quando conceditur indulgentia plenaria *instar*, seu *in forma jubilæi*, si verba sumantur *prout sonant*, præter indulgentias plenarias, etiam concedi favores alios, de quibus in questione, in jubilæis regulariter, seu communiter annexos, inter quos non venit communiter facultas componendi super ablatis incertis. Ratio est, quia privilegium uni concessum *instar privilegii concessi alteri persone, vel loco* (nisi specialiter restringatur) importat omnia, quæ exemplar, ad instar cuius indultum est, ut constat ex dictis à n. 1577. ergo privilegium concedens indulgentias plenarias *instar jubilæi*, non specialiter restrictum, importat omnia, quæ dicit indulgentia concessa per vocem *jubilæum*, usurpatam in communi vocis acceptæ usurpatione; at hæc vox *jubilæum*, in communi usurpatione non importat solas indulgentias plenarias, sed etiam dictas facultates, ut probatum est à n. 1564. ergo, quid enim operarentur aliæ ea verba, *ad instar*, ultra verbum *indulgentia plenaria*?

1590 Præter hæc not. 1. Ex hoc, quòd Pontifex alicui Religioni concedat pro certis diebus indulgentias instar jubilæi, non rectè inferri, eo ipso singulos de illa Religione gaudere omnibus, quæ importantur per verbum *indulgentia plenaria instar jubilæi*, quando in membra talis Religionis facultas, utendi concessio à Papa privilegio Religioni, non descendit, nisi quantum illis communicatur à Supremo Capite talis Religionis, vel alio ejus commissione; sic enim Pontifex concessionem suam, prout influentem in membra particularia talis Religionis, restringit ad voluntatem Su-

perioris, qui tali Religioni præest, ut in singulis non plus operetur, quam illis ipsorum Superior communicet.

Ex hoc fit, esto concessio Papæ ampla sit, etiam in ejusmodi privatis jubilæis, & importet tantum, quantum verba sonant in communi vocis usurpatione, ubi nulla restrictio apponitur; fieri tamen posse, quòd superior talis Religionis non communicet omnia, quæ per ejusmodi vocem, etiam in communi acceptione usurpatam, significetur; hinc esto verba: *indulgentia plenaria instar jubilæi*, quantum verba sonant, importent plura, nimirum indulgentias plenarias, 2. facultatem eligendi Confessarium, qui à reservatis absolvat, si tamen Superior Subditis (in usu privilegiorum ab ejus communicatione dependentibus) non communicet totum significatum, sed tantum indulgentias lucrandi v. g. vel etiam propter indulgentias utendi facultate absolvendi à reservatis, non quidem omnes, sed tantum extraneos, vi hujus privilegii plus non poterunt, quam eis communicatum sit. Aliud foret, si superior diceret: *concedo omnibus hoc privilegium, quantum verba sonant, uti non restringuntur.*

Si quæras ulterius, quandonam incipiant indulgentiæ in forma jubilæi concessæ pro certo die, vel festivitate cum clausula: *visitantibus Ecclesiam designatam, à primis vespertis usque ad occasum solis diei*, ut communiter in concessione talis privilegii exprimitur? hæc questio universaliter proponi potest, quandonam incipiant indulgentiæ pro certo die concessæ? quando finiantur? R. 1. quando in Bulla indulgentiarum dicitur: *à primis vespertis usque ad occasum solis*, sensum esse, quòd dictam indulgentiam consequantur, qui infra tempus, quod est à primis vespertis talis festi, usque ad occasum solis peregerit opera præscripta; ita Quintana ducenas in append. Singular. tr. 4. Sing. 3. Gobat in Quinario tract. Theologo. Juridic. tr. 4. n. 654. hoc enim sonant ipsi termini Bullæ sic prolati, cum eorum finis sit designare tempus, intra quod indulgentiæ lucrificandæ sint executione operum præscriptorum. Per *primas* autem *vesperas* intelligit Rodriguez apud Gobat cit. 656. serum diei; sed rectius intelligitur illud tempus in quo celebrantur, aut in choro cantantur, vel cantari solent preces, quas *vesperas* appellamus; quia ab hoc incipit lectum

stium celebrari, in cuius honorem, vel pro quo indulgentia conceduntur; ita Quintanad. cit. n. 2. Gobat cit. n. 656.

1593 Pro praxi not. 1. quod *vesperarum hora*, & tempus non sit mensurandum ex hac, vel illa Ecclesia, quo in illa vesperae dicuntur; sed ex hora, qua in Ecclesia Matrice dicuntur, sive sit Metropolitana, sive Cathedralis, vel Parochialis talis loci, civitatis, pagi, &c. in horum autem defectu attendenda est consuetudo, & mos diocesis vel Provinciae. Quintanaduen. n. 4. Gobat n. 657. sub finem. Hoc enim tempus, sicut in aliis obligationibus, privilegiis & gratiis, accipiendum est ex usu communi, quando aliud non exprimitur.

1594 Not. 2. Quod haec hora incipiat non solum in tempore, quo vesperae in Choro inchoantur, sed ab eo etiam, quo ad vesperas campanae pulsantur, aut pulsari solent; cum enim finis in materia dispositionis valde favorabilis salutis animarum; sicut in simili Ecclesia late sumitur; ita & hic tempus *vesperarum* accipiendum est ex mente concedentis. Hinc quoniam in quadragesima diebus infra hebdomadam, in quas incidit sive feria, sive festum aut solennitas, pridie decantantur vesperae ante meridiem, ideo etiam indulgentiae incipiunt pridie ab eo tempore, si datae sint cum clausula: à *primis vesperis*, excipe, nisi festivitas sit feria secunda; tum enim vesperae in Dominica dicantur post meridiem, consequenter sic etiam indulgentiae incipiunt; ita Quintanaduenas cit. n. 4.

1595 Not. 3. per *solis occasum*, ad quem usque durat tempus indulgentiae lucranda, intelligi à Gobat tempus, quo sol iam plane sub horizontem est abditus, ita habet n. 655. & apud eum Cotonius l. 2. controv. 11. c. 3. n. 86. Quintanaduenas autem cit. Sing. 4. n. 2. intelligit, per *solis occasum*, tempus illud, quo cantari solet completorium juxta antiquam consuetudinem Ecclesiae, vel etiam in Conventibus Regularium, Scilicet ad extremam diei partem, citatque pro se complures, è quibus est Suarez. Ratio utriusque sententiae probabilis est, quia verba Bullarum de indulgentiis latissime sumenda sunt.

1596 Not. 4. hoc idem tempus initii, & finis indulgentiarum, quibus jungitur clausula: à *primis vesperis* &c. intelligi à Quintanaduenas cit. Sing. 4. n. 5. de indulgentiis, quae à Pontifice dicuntur obtinenda certis

festivitatibus non expressa clausula: à *primis vesperis, usque ad solis occasum*. Deducit hoc ex Sixto V. in Bulla, quae incipit: *Loca Sanctissimorum*, quae ibi videri potest. Quia Pontifex dicit, qui fecerint opera praescripta in *festivitate*; haec autem incipit à primis vesperis, & terminatur in completorio; ergo. Hinc negat intelligendum solum à media nocte, ad mediam noctem. Confirmari potest, quia in solennitatibus, in quibus interdictum suspenditur, intelligitur suspendi pro tali festivitate, inclusive scilicet, dum ea finiatur; ergo à simili de indulgentiis pro tali festo concessis. Hanc sententiam etiam citat Gobat, eamque pro praxi sequitur *quoad dominicam*, in qua est communio generalis, ut habet loc. cit. n. 657. §. *verum* quamvis, & de hac dominica n. 654. sentiat oppositum: *de non festivitatibus* autem seu feriis habentibus indulgentias, sed carentibus citata clausula (n. 656. §. *Quares*) ster pro die naturali, & bene.

Contra hoc tamen dici potest: Quintanaduenas cit. tr. 1. Singularium, dubio 3. n. 4. docet, quod, quando indulgentiae conceduntur pro determinato die (sicut in specie loquitur de prima dominica mensis, ubi pro communi generali conceduntur indulgentiae plenariae, ut patet ex Bulla Urbani VIII. *Ad augendam* 10. Maji 1634.) eas non obtineri à visitante praescriptam Ecclesiam Sabbatho, etiam post primas vesperas: ergo nec aliis festivitatibus id dicendum est, nisi habeat clausulam à *primis vesperis*, &c. Hoc argumentum objicit Quintanaduenas Gobat cit. n. 657. qui putat etiam pro hac Dominica subintelligi posse praedictam clausulam; deinde tamen §. *verum*, putat sententiam Quintanaduenas pro praxi observandam. Ceterum ipse Quintanaduenas n. 6. §. C. anteced. N. conteq. quia indulgentiae talium festivitatum conceduntur in honorem Sanctorum, vel ipsarum festivitatum Christi, B. V. &c. Haec autem juxta Ecclesiasticos ritus & mores, à primis vesperis ad secundas celebrantur: mensurae autem indulgentiae, & similes non pro festivitatibus, sed pro uno die mensis conceduntur, ergo in his non ritus solennitatum, sed legitimi diei 24. horarum consideratio observatur. Et ideo Papa in concessione indulgentiarum pro communi generali dicit: *Qui aliquam Soc. IESU Ecclesiam unam ex Dominicis, qua communio generalis &c. visitaverit. Haec Quintanaduenas.*

Ex

1598

Ex his inferitur 1. volentem lucrari indulgentias *in forma jubilei concessas* pro certo die, posse intra tempus à primis vespertis ad solis occasum, atque adeo pridie post primas vespertas confiteri, & absolvi juxta favores illis indulgentiis annexos. 2. Eum, qui vult lucrari indulgentias in honorem certarum festivitatum, vel Sanctorum cum clausula à *primis vespertis* concessas, posse inchoare adimpletionem præscriptorum operum statim post primas vespertas; si verò velit lucrari indulgentias pro communione generali certâ Dominicâ, vel etiam die cinerum, & alias pro certo die concessas, sine dictâ clausula, eum debere peragere opera præscripta in ipso die, non pridie, ut dictum est in præmissis.

scribentium operum statim post primas vespertas; si verò velit lucrari indulgentias pro communione generali certâ Dominicâ, vel etiam die cinerum, & alias pro certo die concessas, sine dictâ clausula, eum debere peragere opera præscripta in ipso die, non pridie, ut dictum est in præmissis.

QUÆSTIO XXXIX.

IN TITUL. XXXIX. DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

1599

Hic hoc titulo plurimum agatur de *excommunicatione*; tamen, quia etiam tanguntur aliæ censuræ, nimirum *suspensio*, & *interdictum*; ideo, quod in aliis quæstionibus tum physicis, tum Theologicis, & moralibus ordo doctrinæ postulat, ut à genere ad speciem descendamus, & à communibus ad reliqua singillatim; præsentem quæstionem dividemus in quinque partes; in prima de censuris in genere, in altera de excommunicatione; tertiâ, de suspensione; quartâ, de interdicto acturi; ad finem appositis nonnullis quæstionibus de irregularitate.

PARS I.

De Censuris in genere.

1600

Censura in genere, primavâ significatione apud Romanos denotavit *dignitatem Censuris*, ut notat Castropal. tr. 29. de cens. D. I. p. 1. n. 1. vel, ut habet Layman t. 5. de cens. p. 1. c. 1. *sententiam Censuris*, mores corrigentis, vel pœnam decernentis: hic tamen aliter accipitur, ut rectè observat P. Benedictus Percyra in Elucidario l. 3. elucidatione 7. s. 1. & amplius constabit ex dicendis.

ARTICULUS I.

Quid sit censura?

1601

Ante resolutionem supponendum 1. ex P. Layman l. 1. Theol. mor. t. 4.

c. 15. n. 2. nomen *culpe*, dupliciter sumi, primo pro defectu coram DEO culpabili, qui dicitur *culpa Theologica*; Secundo pro defectu culpabili coram judice politico, seu civili, qui dicitur *culpa politica*, seu *civilis*. Suppon. 2. similiter *penam* sumi dupliciter 1. strictè, quâ scilicet infligitur propter *culpam Theologicam* 2. laxè, quâ est correlativum *culpe civilis*, & infligitur propter *culpam politicam*, seu transgressionem legis, quæ respicit bonum communis, debitumque ordinem in illa. Ex quo sequitur, quòd omnis pœna in hoc sensu respiciat aliquam culpam, saltem in eo, qui directè punitur tum in se, tum in suis. Unde, quando regulâ juris 27. in 6. dicitur, *sine culpa, nisi causa subit, nemo est puniendus*; ergo aliquando saltem potest quis puniri sine culpa, cum scilicet alia causa subest. R. dist. ant. sine culpa vel *Theologica*, vel *civili* nemo est puniendus, nisi causa subit C. sine omni culpa Theologica tantum; N. ant. rextus enim loquitur de culpa Theologica solum, ut sensus sit, neminem puniendum esse sine delicto Theologico, nisi subit alia causa, culpa scilicet politica; hinc neg. consequ.

Supponendum. 3. *Penam* in commun. 1601
nisi esse malum quoddam, vel positivè, vel negativè afflictivum ejus, qui punitur. Inter has autem aliæ sunt *corporales*, vel positivè affligentes corpus; vel negativè affligentes hominem, quatenus illi tollunt bonum aliquod pertinens vel conducens ad statum ejus temporalem: aliæ sunt *spirituales*, quæ primò, ac per se, & principia-